

אתמול
כפי שאפשר עדיין לראותו בכפר סכנין. זוהי בריכת-מאגר למי-הגשם מים, המקילה על המחזור החמור במים. גם בחודשי הקיץ נשארים מים בבריכה, להשקאת הבהמות ולהנאתם של אזטוטי הכפר. המאגר מתמלא עם בוא הגשם.

את שמו בסוד. מפחד המושל הצבאי, הסביר: "אנחנו לא יודעים מה יהיה סוף המצב שלנו. אבל אולי יבוא יום לעריכת חשבונות. כך — אולי לתיקון גבולות. אנחנו לא רוצים שבאותו יום תוכל מדינת ישראל להציג קושאנים ולומר: 'אדמת התעלה היא אדמת שלי, כחוק. בעליה הערביים מכרו לי אותה תמורת כסף'. ר"י צים להעביר מים לנגב? בבקשה, גם הנגב הוא חלק מהארץ. אבל אנחנו לא ניתן למדינת ישראל תעודת-בעלות עליה!"

נקמה במל"י

ר א חסרו גם תופעות אופייניות ל חברה הערבית הישראלית. האיש הקור נה את אדמות סכנין ועראבה, בשם מקור רות. היה ידוע עד לפני זמן קצר כערבי לאומי שרוף. הוא אפילו הגלה למשך שישה חודשים מביתו בעראבה, במקורות המושל הצבאי. מאוחר יותר החליט חסן עבד אל-מג'יד כי חלקו של משתף-פעולה קל יותר. במערכת-הבחירות האחרונה הצ" טיין כפעיל של אחדות-העבודה, משם ועד לסוכן-קניות של מקורות היתה דרך קצרה. לעומתו, מצביעים התושבים על עסקן אחר, שייך עאוד אל עבד אל-ג'יה סכנין. בבחירות האחרונות היה שלישי ברשימה הערבית של מפא"י. שני המועמדים שלפ" ניו נבחרו; הוא נכשל — ורבים בכפרו רואים בכך פגיעה מכחנת מצד מפא"י. לכן, נאמר, הוא עומד בראש המתנגדים למכירת האדמות למקורות, והוא אף הצטיין במערכה המשפטית נגד ההפקעה.

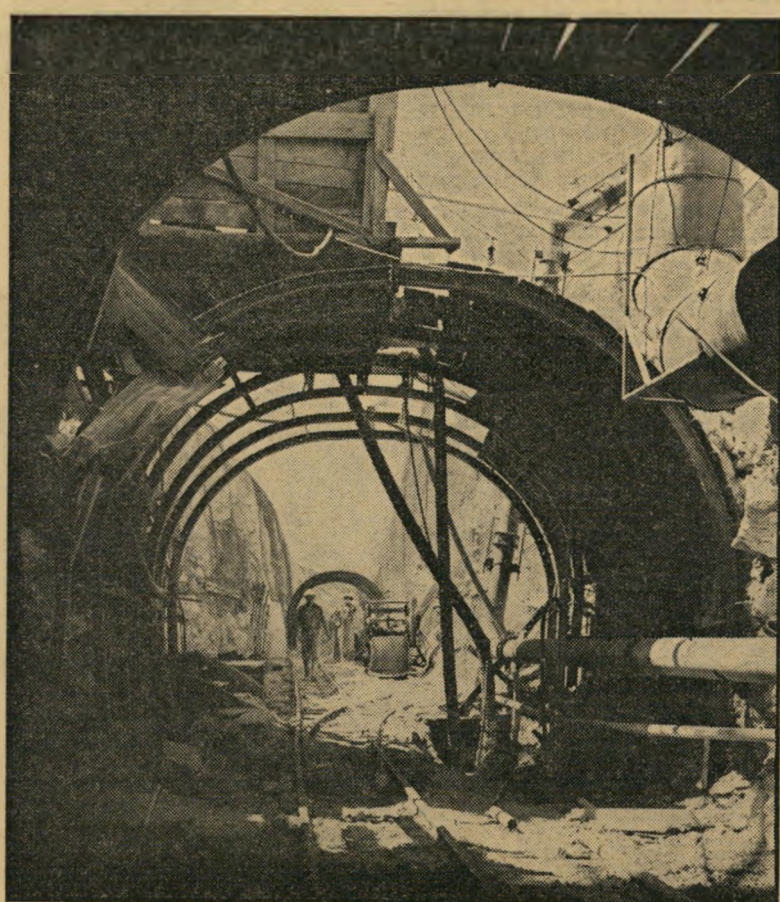
שייך עאוד, גבר מוצק ומשופם, המבלה את שבועות הקיץ באוהל ארעי בשדותיו שבעמק בית-נטופה, ממהר גם כיום להצי" הור אמנים למפא"י. "אם אני עומד בראש המתנגדים לתעלה", הסביר השבוע, "זה לא מפני שאני רוצה להתנקם במפא"י על שאינני חבר כנסת. אני פשוט נלחם על הדבר היקר ביותר שיש לנו. כי בשביל פלאח ערבי — האדמה היא נשמתו".

האם אינו מושפע, למשל, מתעמולה קומר" ניסית?
שייך עאוד הודקה: "הקומוניסטים רכבו על הסוס הזה בבחירות, וקיבלו הוספת כוח בעראבה ובסכנין. אבל אם הם רוכי" בים על הסוס הזה, זה לא אומר שהעניין לא צודק. גם הם וגם הלאומנים לא היו מצליחים ללכד מאחוריהם את כל התוש" בים, אם התושבים עצמם לא נלחמו על אדמתם. זאת האמת. אנחנו לא מנהלים מל" חמה פוליטית. אנחנו חרדים לגורלנו. אנח" נו יודעים שהמיפעל הזה חשוב ושהוא עולה מאות מיליונים של לירות. אבל עד עכשיו להרגיע אותנו.

זוהי הסרגיה האמיתית של עמק בית נטופה: 14 שנות הפליה הולידו חוסר-אמון, פחד והסתייגות. כל אלה יחד יולידו בשבוע הבא, מן הסתם, דם ודמעות.

בבקשה, שהמדינה תפקיע את האדמה! אבל הם לא יחתמו על חוזה מכירה. שתיקח המדינה את החלקות האלה כמו שלקחה הרבה דברים אחרים מערביי ישראל. יבוא יום לעשיית החשבון".
צעיר אחר, תושב עראבה שביקש לשמור

המתווכים?

מחר
נראה כך: ציוד הנדסי כבד חפר תעלה בעומק של עשרה מטרים. על שלד של קשתות-הברזל יוצק בטון, והמים יורמו בתוכו. הכל יכוסה מחדש באדמה — דבר שגם תושבי הכפרים סכנין ועראבה היו רוצים בו, בבחינת הרע במיעוטו.

"חס וחלילה!"
הודע מנ"ח של תופיק חוסיין, כשנשאל אם אין מאחר" רי התנגדות התושבים נימוק של לאומיות.

עראבה מתוך בהרבה מסכנין. תושבי ערא" בה, אשר ברשותם כ-10 אלפים דונם ב" עמק, נדרשו לסלק את ידם מ-600 דונם הדרושים לצרכי המוביל הארצי. בעלי 200 דונם מתוך ה-600 עשו זאת מרצונם, מכ" רו את האדמה כדת וכדין, במחיר 350 ל"י לדונם, ותשלום מיוחד של 100 ל"י לדונם עבור היבול שיושחת על-ידי הרחפורים.

תופיק חוסיין, אף הוא מן המתונים שבכפר עראבה, הוא מנהל בית-הספר ה" מקומי. "אם המוכתר היה מוכן להניח 5- אחוז ממתנגדי התעלה עשו זאת מטעמים לאומיים? הרי הלאומיות שלנו היא יש ראלית! אין אף אדם כאן המתנגד להעברת המים לנגב. אורבא! זה מיפעל קונסטרוק" טיבי גדול. לבנו שמח כשאנחנו חושבים על כך, שמי הירדן יפריחו את ק"ממות הנגב. אלה שמתנגדים, עושים זאת רק

אם תיחפר התעלה באדמותיהם. מדוע?

מפני שחבל להם על האדמה שתבונו" ******* **"יבוא יום החשבון"**

שעיה שהמנהל הירצה את דבריו, ישב לידו צעיר בן 20, שפעם היה תלמידו. דרזיש סבאח לא הסכים עם דברי מורו. בתחילה הצליח להתאפק, אבל לבי סוף הפליט: "לא, יא סיד תופיק, אל תגיד שאין סיבות לאומיות. יש ויש". המנהל ניסה להשתקו בדברי תוכחה, אך הצעיר התעקש. הוא דיבר בקול המבורמר של המשכיל הערבי הצעיר, חניך בית" ספר תיכון בנצרת, שקיחה למישרה וכיום הינו מובטל. הוא עצמו אינו בעל קרקעות אולם כאשר החליט אביו למכור למקורות את החלקה הדרושה לה, ניסה דרזיש ל" הניאו מכר. הוא לא הצליח; האב מכר. "רוב האנשים כאן מוכנים כבר שהמדרי" נה תקח את אדמתם. הם לא רוצים כסף.

מטר. והנה עתה, הוצא צו-הפקעה על פס ברוהב של 93 מטרים.

● בכל הארץ מניחים צינור-ענק מתחת לפני הקרקע, בו יורמו המים ושמעליו יוכלו בעלי-הקרקע להמשיך בחריש ובק" ציר. ואילו כאן, דהקא כאן בעמק נטופה, החליטו כי תהיה תעלה פתוחה, שתפקיע בצורה זו, לצמיתות, את האדמה מבעליה. הרה אומר, שלגבי בית-נטופה קיימים שיקור" לים מיוחדים, כחנות נסתרות מיוחדות. אנשי תה"ל ומקורות הסבירו כי רק שיקולים טכניים-הנדסיים קבעו שהתעלה בעמק בית נטופה תהיה תעלה פתוחה. כי לאורך 17 הקילומטרים של העמק יורמו המים בכוח הגראביטציה, ללא מכונני-שא"י בה. לולא זאת יהיה צורך להניח צינורות בקוטר שאינו קיים בעולם, ולא ידוע אם אפשר לייצרו. שלא לדבר על ההשקעה ה" כספית האדירה, שהיתה כרוכה בהנחת צי" נור ובכיסוי התעלה.

נוסף לזאת, הם מצביעים על העובדה שלא רק הקטע העובר בבית נטופה יהיה פתוח; גם ברמה, שבין הכינרת לעמק בית נטופה, יעברו המים כמה קילומטרים של תעלה פתוחה. הכל מתוך חישובים הנדסיים. ומדוע דרושים 93 מטרים, כשרובת ה" תעלה עצמה יהיה 33 מטרים בלבד?

כי משני צידי התעלה ייסללו כבישים למכוניות האחזקה; העפר שייחפר יוערם בשתי סוללות מקבילות, ותיכרה גם תעלה מיוחדת לניקוז מי הגשמים, כדי שלא ית" ערבבו במי המוביל ולא יזהמו אותם. סיבות הנדסיות כנות, אבל לבני סכנין ועראבה בכל זאת אי-אמון.

בגדל עבר אל-נאצר?

ע ד כאן, דברים שכל אחד יכול לר" אות או לנזש. אבל מה מתחת לפני נוסח? מה מסתירים תושבי עראבה ו" סכנין? האמנם מתנגדים הם למוביל הארצי רק מפני שיגוול אלף וכמה דונם מתוך כ-30 אלף דונם שיש להם, או יהוה צעד לקראת נישולם המוחלט?

בקיצור: האם אינם מתנגדים למוביל הארצי מפני שמדינות ערב מתנגדות לז" מפני שגמאל עבד אל-נאצר מתנגד לז" המבוגרים המתונים הרימו את ידיהם לאללה ונשבועו: "אין שום דבר כזה! אין כאן שום עניין של פוליטיקה".

המוכתר של עראבה, למשל, קבע בר" רות: "אין כאן שום עניין של לאומנות. מה לפלחים שלנו ולעניינים בינלאומיים? אם יש כאן אנשים המסרבים למכור את אדמתם בשביל התעלה, מסיבות לאומיות — זה לכל היותר חמישה אחוז".

מוחדר סבאחא חמד, "מוכתר אמיתי" — כלומר עוץ מימי האנגלים, "כנה כלפי עצמו. לזכר למקורות את חלקו באדמה הדרושה לתעלה. בכלל, מסתבר שכפר